

POHĀJ BÓH

ČAS OPIS EVANGELSKICH SERBOW

6. číslo

Budyšin, junij 1967

Lětnik 17

Hrono na smažnik

Ty, Božo, widziš mje! 1. Mójz. 16, 13
Tute słowo, kotrež je wuznaće, je Hagar wuprajiła, kotraž jako džowka Abrahamej služeše. Lěttysacy nas wot tuteho časa džela. Ale na žadyn pad njeje tute słowo tohodla zestarjene, ale plaći tež džensa a plaći nam. To, štož za nas z teho scěhuje, je, zo před Bohom ničo njeznate a potajene njewostanje, haj, zo před nim na žadyn pad cěkać njemóžemy.

Spěwar 139. psalma je tutu mysl dale wuwiał: „Knježe, ty wobhoniš mje a zeznaješ mje. — Ja sedžu abo stawam, wěš ty jo; ty rozumiš moje mysle z daloka. — Ja chodžu abo ležu, wobsahaš mje a wěš wšitke moje puće. — Hdže ja póndu před twójim Duchom? A hdže dyrbjú čeknyć před twójim wobličom?“ A runje na poslednje prašenje sam wotmołwa, zo so njemóže ani na zemi ani nad a pod zemju ani w swětle ani w čémnosti před Bohom schować. „Wozmu-li sebi křidla rańšich zerjow, zo bych bydlił při najdalšim morju; by však mje twoja ruka tam wjedla a twoja prawica mje dźeržala!“

„Ty, Božo, widziš mje!“, jenož tak móže čłowjek prajić, nic nawopak: „Ja će, Božo, widžu!“ Boža bytosć je njewidžomnosť. Za njewěru scěhuje z teho, zo snano docyła žaneho Boha njeje. Wěrjacy pak so zadźerži kaž Mójzas, wo kotrymž swjate Pismo rjeknje, zo so tak dźeržeše k temu, „kotrehož njewidžeše, jako by jeho widžał.“ (Hebr. 11, 27)

Hdyž je čłowjek sam, so cyle hinak zadźerži hač potom, hdyž won wě, zo družu na jeho hladaja a jeho wobkedžbujaju. To je stara wěc, to je pola małych tak kaž pola wulkich. Před a pod Bohom pak njejsmy ženje sami, njejsmy ženje bjez dohlada a bjez „kontrola“. Njeje to poprawom nastrožaca wěc a naležnosť? Kak móžemy my wobsać před swjatymaj wočomaj Boha, my mali, njedokojeni ludžo, z kotrychž žadyn njeje bjez poroka? Haj, što, hdyž Bóh na nas hlada jenož z wočomaj swojeje prawdosće?

Njedyrbi potom być naša pokutna modlitwa a próstwa tajka? „Ty, Božo, widziš mje! Budž mi hrěšnikej hnadny! Hladaj na mnje Jezom Chrysta dla z wočomaj swojeje smilnosće!“ Tak spěwa kěrluše:

Ze swojoh stola kedžbujješ na puće wšitkich ludži.
Stó zły, što dobry je, ty wěš a hač móhl wobsać w sudge. — Na swěrných spodobanje maš, přez Chrysta jim tu prawdosć daš, kiž tam před tobu plaći. La.

Znowa so narodzić

Jelizo so što znowa njenarodži, njemóže Bože kralstwo wohladać. A hišće raz praji Jezus tamnemu wosebnuemu, sprawnemu Nikodemej: Jelizo so što njenarodži z wody a z ducha, njemóže do Božeho kralstwa přińć.

Wbohi Nikodemje! Ty sy so jako swěrný farizejski stajnje prócowal wo prawe a pobožne žiwjenje. Wjele sy so posćil, modlił, do templa chodźil na rjane Bože služby, sy chudym jałmožinu dawal. Ty sy přistojny a nahladny čłowjek był. Wšitcy tebe česćachu a tebe připóznachu za příkladneho. A to wšitko, wbohi Nikodemje, ničo njeplaći před Bohom, njejsy-li so znowa narodźil.

Ty luby serbski kolega tamneho židowskeho farizejskeho, njeje to k zadwělowanju, zo naša sprawná próca wo přistojne wašnje, naša nahladnosť před čłowjekami nam njerukuje, zo jónu přińdžemy do Božeho kralstwa? Što nam potom pomha wšo naše prócowanje? „Wětr duje, hdžež chce, a jeho šumjenje slyšiš, ale njewěš, zwotkal přichadza a hdže won dže.“ Potajkim: Tak mało kaž wětr je tež znowanarodjenje w našej mocy. Wětrej njemóžemy zakazać, zo by duł. My pak jemu to tež njemóžemy prikazać. Tak přińdže to znowanarodjenje na nas abo tež nic.

Derje pak temu, kiž je znowanarodjenje. „Je-li što w Chrystusu, tón je nowe stworjenje. To stare je so minyło. Hlej, wšitko je so nowe sciniło“ je japoštoł Pawoł prajił.

Štož je so znowa narodźil, je so dočista přeměnił. Tón njeje wjace čělny ale duchowny.

Čělny čłowjek praji: Ty dyrbiš čłowjekow lubować, jim dobrotu wopokazać. K lubosći pak słuša, zo jednoho lubuješ a tamneho hidžiš. Teho, kiž nam škodži, wězo njesměš lubować, ale teho dyrbiš z nami wšěmi hromadze hidzić.

Jezus pak praji: Lubuj tež swójeho njepřećela!

Čělny čłowjek praji: Ty dyrbiš so Boha bojeć, čłowjekow pak bóle, wosebje, hdyž maju móc nad tobu.

Katechismus nam praji: Ty dyrbiš so Boha wyše wšeho bojeć, jeho lubować a so jemu dowěrić.

Čělny čłowjek praji: Dźělaj, prócuju so, zo by něšto měł, zo by něšto był na tutej zemi.

Jezus nas wučí: Pytajće najprjedy Bože kralstwo a jeho prawdosć a wšitko druhe budže wam přidate.

Čělny čłowjek so modli: Ja so či,

Božo, džakuju, zo ja tajki njejsym kaž družu, zo ja njekradnu, mandželstwo njelamam.

Ale tamny so modli: Božo, budž mi hrěšnikej hnadny. Kak chcemoj so mój modlić, ty a ja?

Ja měnju: Stwor we mni Božu čistu wutrobu a daj mi noweho wěsteho ducha a njezaciš mje wot swójeho wobliča.

My so njemóžemy sami znowa narodzić. Cyle wěsće nic! My pak móžemy na teho hladać, kiž je so za nas dał na křiž powyšić, zo bych wšitcy, kiž do njeho wěrja, zhubjeni njebyli, ale wěčne žiwjenje měli.

Mějće chwile!

Nalětni džeń je krasny. „Po prawom přenja čopla, slónčna njedžela w tutym nalěcu“, sebi pomyslu. Što my so zelenja a woń kwětkow ze zahrodkow mócnje wonja. Wšitko dycha nowe žiwjenje.

Chwatam do wsy. Na swójbyny swjedžen sym přepróšeny. Ducej widžu starca po dworje chodzić. Bože slónco jeho hrěje. Wěm, zo je jara stary. Džewječedsačiny je dawno překročił. Dyrbjú jemu něšto prajić? Mam však nuzne, kaž džensniši džeń wšitcy, hačrunjež je njedžela. Haj, rjeknu jemu něšto!

„Pomhaj Bóh!“, jemu přiwołam.

„Wjerš pomazy!“, so mi džakuje.

Mam za to, zo so jeho wobličo při tym rozswětli. A potom jemu něšto rjeknu wo rjanym wjedrje, wo zelenjacych štomach a wo wonjatyh kwětkach. Wotmołwi mi „Haj“ a zas „Haj“ a skónčnje so mi wuskorzi:

„Ja však sym tu kaž w jastwje. Nichtón ze mnu njerěči. Wšitcy nimo mje chodža. Stajnje sym sam.“

„Ale maće tola waučki w čeži“, jemu znapřećiwju.

„To však, ale či ze mnu njerěča. Hdy wož by skoro kónc ze mnu bylo!“ hluboko zdychny.

Potom mi něšto powěda ze swójeho žiwjenja. Ma hišće syna a džowku w dalšej wokolinje bydlo.

„Byšće jeju rad wopytał?“ so woprašam. „Bych Was tam z awtom dowjezł.“

„Ach, taj však tež husto ke mni njepríndžetaj.“

Huška mje, hačrunjež slónco derje měni. Hdyž starca tu za zawrjenymi železnymi wrotami widžu, zdawa so mi tež, zo je tu woprawdže w jastwje. Pytnu, zo njeje runje nje-
(Dale na 3. stronje)

Alej

Fjodor Michajlowič Dostojewskij 1821–1881

Z ruštiny swobodnje zeserbščil W. (Pokročowanje)

Zwoprédka bě wón ze mnu jenož zdwórljwy. Pomału počach z nim so rozrěčować. Za někotre měsacy nawukny wón krasnje rusce rěčeć, štož so jeho bratram za cyły čas jastwa njeporadzi. Wón so mi wopokaza jako wosebje mudry hólčec, wosebje skromny a čućiwy, kotryž hižom wjele přemyslowaše. Zo bych to hnydom prajil: Ja mam Aleja za njewšédneho čłowjeka. Na zetkanje z nim spominam jako na jedne z najrjenjšich mojeho cyłego žiwjenja. Su tajke natyry, kotraž su wot přrody tak rjane, wot Boha tak bohaće wobdarjene, zo so wam hižom mysl zda njemóžna być, wone móhla so k hubješemu wobroćić. Dla Aleja sym ja cyle měrny. Hdže drje wón nětkle je?

To běše hižom dosć dolho po mojich přichadže do jastwa, zo ležach raz na swoim ložu a přemyslowach wó něm jara čezkim. Alej, kotryž stajnje rady dželaše, njeběše w tym času při džele, dokelž běše někajki muzlmanski swjaty džen, a woni njedžela. Wón tam ležeše ruku pod hłowu a tež wó něm rozmyslowaše.

Nadobo so mje woprašaja:

„Što je tebi tak jara čezko?“

Wobhladach sebi jeho z wćipnosću. Tole njenadžite a chroble prašenje zdaše so mi być spodziwne. Alej běše tola hewak tak čućiwy, tak wobhladniwy, kiž méješe tak dušnu wutrobu. Ale hdyž takle kedźbliwje na jeho hladach, widžach w jeho wobliču tak wjele styska, tak wjele bolosće wot spominanja na zańdženy čas, zo hnydom dopóznach, zo je jemu samemu jara čezko a to runje w tutym wokomiku. Ja jemu prajach swoje mysle. Wón zdychny a so zrudnje posmjaja. Ja lubowach jeho posměwanje, kotraž bě stajnje tak něžne a wutrobne. Při svojich posměwanjach pokaza dwaj rynekaj parlowych zubow, kotrychž rjanosć by jemu móhla najrjenjša žona po cyłym swěće zawidžec.

„Nic wěrnó, Alejo, ty runje myseleš, kak rjenje swjeca w Dagestanje tutón swjaty džen! Nic wěrnó, tam je rjenje?“

„Haj!“ wotmołwi wón z překrasnjenjom, a jeho woči so módrještej, „Kak móžeš wědžec, što runje myslu?“

„Kak bych to njewědžal! Što tam je lěpje hač jow?“

„Ow, čehodla takle rěčiš? — — —“

„Kajke su pola was nětkle kwětki? Kajki je tam paradiz?“

„O — och, njerěć radšo. Wón bě znutřkownje njeměrný.“

„Postluchaj, Alejo, sy sotru měl?“

„Mějach ju! Što so za tym prašeš?“

„Wona je dyrbjala rjana być, jelizo bě na tebe podobna.“

„Ach, što na mnje podobna! Wona bě tak rjana, zo so po cyłym Dagestanje žana z nej runač njemóžeše. Ach, kak rjana běše moja sotra! Tajkeje njejsy hišće widžal. Tež moja mać běše rjana.“

„A lubowaše tebe twoja mać?“

„Ach, što takle rěčiš! Wona je wěsće nětk wumrěła z lutym horjom mje dla. Ja běch jeje najlubši syn. Wona je mje hišće bóle lubowała hač sotru, haj, hač wšitkich druhich. Wona je džensa nocy ke mni přišla wo snje a je nade mnu plakala.“

Wón womjelkny a tutón wječor mi ani słowa pytaše njerjekny. Wot tu toho časa pytaše koždy raz składnosć ze mnu porěčeć. Byrnjež sej wón z lutej česćownosću njezwěri jako přeni rěčeć. Čim wjeselši bě, hdyž so k njemu wobroćich. Za Kawkazom a jeho prjedawšim žiwjenjom so jeho prašach. Jeho bratřa jemu njezadźewachu ze mnu rěčeć. Haj, jim běše to lubo. Hdyž widžachu, zo mam Aleja lubo, buchu ze mnu přecelniši.

Alej pomhaše mi při džele. Widžec bě, zo běše jemu lubo mi žiwjenje z něčimžkuli woložić. W jeho prócowanju njebě ani najmjeńšeho ponižowanja ani pytanja za někajkej lěpšinu, ale sama cople přecelosć, kotruž přede mnu njezakrywaše. Alej běše na wšelke wašnje wušikny: wón bě derje nawuknył košle šic, šewcować, a skónčnje nawukny tež hišće blidarske džela. Bratřa jeho chwalaču a běchu hordži na njeho.

„Postluchaj, Alejo“, jemu raz prajach, „čehodla njejsy rusce čitač a pisac nawuknył? Wěš, kak by to tebi móhlo tu w Sibirskej pomhać?“

„Jara rady to chcu, ale što mje wuči?“

„Ach, wuč mje, prošu!“ Wón so zběhny na swoim ložu a styknywši ruce mje prošeše.

Hižom přichodny wječor započachomj. Ja mějach ruski přeložk Noweho Testamenta, kniha, kotraž njebě zakazana w jastwje. Bjez každeho alfabetu, jenož z tutej jedne knihu nawukny Alej za krótke njedžele běžnje čitač. Za někak tři měsacy wobknježeše wón pisomnu rěč. Ze zahoritósću wuknješe.

Raz běchmój hromadže přečitaloj cyle „předowanje na horje“. Při tym pytnych, kak někotre městna z wosebitym začuwanjom čitaše.

Tuž so jeho woprašach, hač so jemu to lubi, štož je čital.

Wón na mnje pohladny a so začerwjeni.

„Ach, — haj!“ wotmołwi, „Haj, Jezus — bě swjaty profeta. Jezus je Bože słowa rěča. Kak rjenje!“

„A što so tebi najlěpje lubi?“

„Hdžež wón praji: Wodaj, lubuj, njekřiwđz, samo njepřecelow lubuj. Ach, kak krasnje wón rěči!“

Tež pisanje Alej nimo měry spēšnje nawukny. Wón dósta zešiwki. Mi pak wón njedowoli, zo bych je jemu za swoje pjenjezy kupil. Za někak dwaj dalšej měsacaj móžeše Alej běžnje pisač. To běše jeho bratrow porazylo. Jich hordosć a wjesele njeměješe žanych mjezow. Woni njewědžachu, kak so mi džakowač. Na roboće, hdyž mějachmy zbože hromadže dželač móc, pomhachu mi napremo. A mějachu to za swoje zbože.

Wo Aleju njerěču. Wón mje lubowaše, móhrjec, kaž bratra. Nihdy njezabudu, kak wón z jastwa wuńdže. Wón mje wza zady kaserny, přimny mje wokoło šije a zaplakny. Ženje do teho njebě mje hubkował ani plakal.

„Ty sy za mnje tak wjele činil — tak wjele —“ rjekny wón, „zo ani nan ani mać njebyštaj tak wjele činić móhloj. Ty sy mje čłowjeka sćinił. Bóh ci to zaplać. Ja tebe njezabudu.“

Hdže drje sy nětko, mój dobry, luby, luby Alejo? ...

Z knihi: Zapiski morweho domu.

Z Katolskeho Posoła

Washington. Duchowny MacSorly z rjadu Paulinow, profesor ekumenizma na Washingtonskim seminaru, wozjewi, zo je Luther chcył wopródže cyrkej wobnowić. Hdý by cyrkej dała Lutherej móžnosć, realizowač jeho myslčki, by so wón zawěsće stal jedyn z najwjetšich swjatyh po Francu Assiskim. Koncilowy dekret wo ekumenizmje wjedze na prawu měru zmylki, kotraž wobendžechu wšelacy cyrkwinscy dostojnicy w běhu sta lět.

Watikan. Arcybiskop Philippe, sekretar Kongregacije rjadow, wozjewi njedawno tute oficialne ličby duchownych powolanjow: swětnych měšnikow je 234 000, rjadniskich 168 000. Potajkim ma katolska cyrkej džensa 402 000 měšnikow. Rjadniskich sotrow je 1 038 000. Muskich rjadnikow je 334 000. Muske rjady maja 17 000 nowicow, žónske pak 44 000. Rjadniske powołanja rostu wosebje w Africe a w Mexiku. W Europje wone woteběraja, tež měšniske z wuwžačom w Pólskej, Juhoslawjanskej a Irskej.

Žortaj

Měrcin praša so na nabožinjne knjeza kaplana: „Knjez kaplan, je Bóh wčera schorjel?“ Knjez kaplan: „Kak ty na to přindžeš?“ Měrcin: „Nó haj, naš nan čitaše wčera w nowinje, zo je Bóh luby Knjez našeho knjeza lekarja k sebi zawola.“

Wučer: „Čehodla so směješ, Michale? Najskerje mje dla!“ Michal: „Né!“ — Wučer: „Na. hewak njewěm, što by ty dyrbjalo hišće směšne być.“

B. D.

Ž wosadow

Rakecy. Naš doholětny tótka a zwónek August Krahl smědžeše 13. meje swoje 90. narodny swjećić. Wón słuša do našich najswěrnjšich serbskich kemšerjow. Lědma hdý je jeho městno na kemšach prózdne. Bóh Knjez je jemu čilosć a strowosć wobradzil hač do wysokeje staroby. Wón spožć jemu dale strowosć a spokojny wječor žiwjenja.

Přichodne serbske kemše w Drježdžanach

4. njedzela po swj. Trojicy, 18. junija 1967, 15.40 hodž., Markuskirche Dresden-Pieschen. Předowač budže farar Wirth-Klukšanski.

Pučowanie k morju

Škorcy su zaso w domiznje! Znamo, zo so nalěcho bliži. Stó z nas drje zo njeby na nalěcho wjeseli? Wězo je z tym tež zaso džěło na našich zahonach zwjazane. Ale štó z nas njeby so radował, hdyž móže swobodnje dychajo po krajinje dundać?

Njemyslće sebi, zo so mi zyma nje-lubi. Přerady sněhakuju. Ale hdyž žadyn sněh njeje, potom so mi to njespodobna. No, derje, zo po nas a našich přechach njejdže, ale zo směmy sej wšo darić dać, tež wjedro.

Tak džiwne so mi zeńdže loni z mojimi přezdninami. Dostach je mohrjec darjene. Zapłaćić wězo dyrbjach, ale městno bě mi mloda lěkarka wobstarala — a to na kupje „Hodoša“ abo kaž wot lěta 1240 zapisane steji „Jelenine“. Džensa hišće rěkaju južnemu džělej kupy „Gellen“ (jelen). Jelenjowych rohiznow su tam mnoho namakali. Widźimy potajkim, zo bě to něhdy słowjanska kupa, kiž so džensa mjenuje „Hiddensee“.

Njecham dale w stawiznach slědźić. Chcu radšo wo tym powědać, kažke rjane dny tam nazhonich.

Wječor z ćahom wot hłowneho dwórnišća w Drježdžanach wotjědzech. To bě čětro tołkańca, dokelž tójšto mlodych matrozow sobu jědžeše. Čah přez čmu ridrowaše, doniž rano w 6 hodź. Stralsund nje-dopcě. Tam mējach dwě hodźince časa, prjedy hač smědžach na lóžičku stupić. Hłowna „saisona“ bě hižo nimo. Dundach tuž po měsće, wulke cyrkwyje, radnicu a druhe twarjenja wobdźiwajo.

Při přistawje so Bože slónčko tak we wodźe wotbyšćowaše, zo mje woće bolešće. Borze so dešćowaše. Po chwile pak so zaso přesta. Tajke wotměnjate wjedro nas na kupje husto překwapjowaše. Na Hiddensee mje lěkarka z towarškami woćakowaše. Po wjesolym powitanju doběžachmy do naju bydlenja. Njemyslće pak sej, zo bě to někajki komfortabelny hotel. To bě hišće njeotwarjena chěžka — bjez chěžinych duri, bjeze swěcy a bjez wody. Šerilo naju tež druhdy je. Bjez džiwa. Dwě holcy samej! Ale wšako wědžachmoj wyšeho

dželski zdrasćeny a za dołho njetruhany. Rozžohnuju so z nim. Sylzy so jemu wukulitej.

„A to z tej jězbu sej hišće přemyslće. Powjezu Was rady!“ jemu wotsalujo hišće přiwołam.

Z wislow chěže strowi mje swjećatko. Potajkim bydla tu křesćenjo.

Dońdu na swjedžen. Mi porokuja, zo sym so zapozdźil. Znjesu to rady. Sym někak rozbudžený. Mysle na starca mje njepušća. W rjanej chěži bydli. A ta je jemu jastwo! Derje, zo sym džesać mjeńšin za njeho chwile měl. Hdyžkuli jeho zaso zetkam, změju chwile. Wěm to hižo džensa.

„Štož pak wy njejsće činili jednemu z mojich najmjeńšich bratrow, to tež wy mi njejsće činili“, praji Chrystus. A. G.

(Dale z 1. strony)

stražnika nad namaj a do šerjenjow njewěrjachmoj.

Na každym dnju bě něšto noweho, překwapjaceho, štož mózachmy wobdźiwać a so na nim wjeselić. A wjeseli smy wutrobnje byli wšě. Dopoldnja podachmy so zwjetša zhromadnje na puć. Kupa njeje wulka. Kóždy džen smy nožkowali. Wězo smy so tež wšědnje kupali. Mórski powětr samy je hižo wočerstwajacy. Wětrika bě tam doś! To my Łužičenjo zwučeni njejsmy.

Kóždemu bych přala tajke přezdniny! Po cyłej kupje slyšiš morjo šumić. Wjele stracha maju wobydlerjo wustać, hdyž so morjo rozhorí a wětry howrja. Wšako smy lěta samo pola nas nazhonili, kajku škodu móže wichor načinić. Kupa je hižo přelamana. Strach přeco znowa hrozy. Pola Kloštera (najwjetša wjes kupy) su 1937 natwarili wulku kamjeńtu murju, zo njebychu žolmy dale móhli kupu žrać.

Klošter ze swojimi małymi a wjetšimi wobchodami je zajimawa wjes. Tam je muzej za njeboh basnika Gerharta Hauptmanna. Cyrkej tam steji. Dale na sewjer widžiš wulku swětlowu wěžu, kotraž nocy namórnikam puć pokazuje.

Wšelake žadne rostliny a kerčiny na kupje nadeńdžeš. Na wječornym boku rostu poměrnje wulke, ale křiwě štony — zwjetša chójny. Z chójnow hladaš nahle dele do hlubokeho, módreho, blyšćateho morja. W dalekej módrinje wuhladaš z kusk fantaziju za nas nje-dopcějomy wukraj. Na rańším boku widžiš cyłe blisko kupu Rujany (Rügen). Wosrjedź morja je mjeńša kupka — Fährlinsel. Tam su w zańdženych časach přezdninarjo wotali, hdyž chychu přewjezeni być. Džensa je tuta kupa škitanišćo za ptački.

Hdyž na lóžki jědžeš, móžeš tam stajnje hlodne, škřěćace rybački picować a maš swoje wjesele, kak woně lětajo chlěb popadnu, kotryž jim mjetaš.

We Vitte (druha wjeska na kupje Hiddensee) su sej někotři „wulcy“ ludžo domček natwarili, zo bychu tam wučekli holkej a harje wulkeho města. Neuendorf, třea wjeska na kupje, nima žanych dróhow a plotow. Na cyłej kupje wšak žadyn awto njeje. Jenož lěkar ma motorske a dohladowar brjohow jědźi z mopedom.

Ludžo so žiwja z rybolóženjom ale tež z ratarstwom, wosebje ze skotarstwom. Howjada a wowcy móžeš tam w nahladnych stadłach widžeć.

Tola přespěšnje minychu so krasne dny přezdnin. Dyrbjachmy so zaso rozžohnować z morjom, z pěskom, z ludźimi, z cyłej kupy. Łódź nas wječor wróćo dowježe do Stralsunda. Njehańbowachmy so sylzow, hdyž nam rybački „Božemje“ kričachu. Žony wšak su mjekhe! Přerjane běchu zhromadne hodžiny byle. A nadobo sej z našim Handrijom Zejlerjom w myslach zaspěwach:

Što dželenja so strožu,
njej' wšudže rjenje wšo?

Haj zawěрно, hdyž nas rano lubo-

wane lužiske hory witachu, so tež zaso wjeselach. Jow su moji lubi!

Bruna, wočerstwjena a z wjesolej mysli a džakownej wutrobu podach so zaso do swajeho powońtanja — k operaciskemu blidej.

Ha. Ha. w Ha.

Z Delnjeje Łužicy

Drjenow pola Picnja. Po starym naložku bě na Božim spēću so na 400 bratrow a sotrow krajnocyrkwin-skeho zjednoćenstwa zwjetša z wokolnych serbskich wsow do Drjenowa zešlo. Lěta čakaše na nich lube překwapjenje: Drjenjowska wosada běše fararja Nowaka-Drjewkowskeho přeprosyła, zo by Serbowkam a Serbam w maćernej rěči předował. Hluboko hnući přez jeho słowa pomodlachu so na koncu wšity hromadze Wótčenaš w serbskej rěči.

Bóh chcył žohnować tole nowe džěło fararja Nowaka mjez wěrjacym ludom Delnjeje Łužicy!

Choćebuz. 3. meje 1967 wumřě tudy po dlěšej chorosći posledni delnjo-serbski kantor a dołholětny serbski prócowar Korla Jordan we wysokej starobje, nimale 82 lět stary. Jeho pohrjeb bě 10. meje. Farar Nowak předoawaše najprjedy w němskej rěči. Potom rysowaše z jadriwymi serbskimi słowami wuznam droheho zemrěteho za serbski lud, wosebje za Delnich Serbow.

Po tym zo běchu so přítomni zhromadnje serbski Wótčenaš modlili, zaklinča lubozny serbski spēw nad rowom našeho njezapomniteho bratra Jordana, kotryž bě čas žiwjenja z wosebitej lubosću serbske spēwanje pěstował a spēchował.

Zhromadny konwent serbskich ewangelskich a katolskich duchownych zarjadowa so we wobłuku serbskeho časa ewangelskich serbskich fararjow 22. 5. 1967 w Bělej Horje pola Hrodzišća. To běchmy rjana ličba hromadze: 11 katolskich fararjow a kaplanow a 10 ewangelskich duchownych. To běše přenje tajke zetkanje. Hromadze smy kěrlušće spēwali a so modlili a swjate Pismo z grjekskeje rěče do serbsčiny přeložowali. Při tym rozpominachmy sej wšelake rěčne wěcy.

23. julija 1967, popołdnju w 15.00 hodź., chcedza so katolscy a ewangelscy Serbja w Njeswačidle, a 8. oktobra 1967, popołdnju w 15.00 hodź., w Budyšinje w katolskim Božim domje Našeje lubeje knjenje k zhromadnej nutnosći zeńć. To njemóže rěkać, zo stej wobě cyrkwi nětko hižo we wšěm prezjedne. My chcemy so wo jednotu we wěrje modlić.

Budyšin. Njedźelu swj. Trojicy, 21. meje 1967, běchu swjatočne kemše w Pětrowskej cyrkwi, na kotrychž so rozžohnowa Budyska eforija ze swojim dotalnym superintendentom Buschom. Runje 20 lět bě tuto wažne zastojnstwo we Łužicy wukonjał. Wšelke časy nuzy je z nami přeťrał a so swěru starał wo wosady Budy-skeho wokrjesa. Za to budž jemu wutrobnu džak!

Wutrobnu džak šćedriwemu darićelej z Njeswačidskeje wosady za jeho rjany dar za „Pomhaj Bóh“.

Serbski cyrkwinski dzeń w Slepom 10. a 11. junija 1967

K druhemu razej směmy so w Slepjanskej wosadźe schadźować. W lěće 1958 běchmy hižo jónu tam. — To běše tehdom přeni serbski cyrkwinski dzeń bjez našeho njezapomniteho superintendenta Mjerwy. Krótko do toho běše šol na Božu prawdu!

Slepjenjo su přeco swěru naše zeńdženja wopytowali. Hnydom bychmy jich zeznali na pěknej, pyšnej drasće. W Budyskim wokřesu bohužel hižo dawno wjace ewangelskeje serbskeje drasty nimamy kaž we wokolinje wokoło Wojerec a Běleje Wody.

Lěta potajkim směmy zaso mjelubymi Slepjanskimi bratrami a sotrami přebywać. Woni su nas přez swojeho fararja a swoju wosadnu cyrkwinski radu wutrobnje k sebi přeprošyli. A wězo: My rad k nim přitřdžemy a so jara wjeselimo na zaswidženje deleka w serbskej holi na mjezy Hornjeje a Delnjeje Łužicy!

Što pak na lětušim cyrkwinskim dnju na nas čaka? Před 450 lětami je naš Dr. Měrčin Luther 95 tezew na durje hrodowskeje cyrkwyje we Wittenbergu přibil. A cyła ewangelska cyrkej na zemi steji lěta w znamjenju 450lě-

neho reformaciskeho jubileja. My ewangelscy Serbja chcemy na našim cyrkwinskim dnju tež na tutón wažny rozsudźacy podawk spominać. —

Sobotu, 10. junija popołdnju w 15 hodź. su wšitecy sobudźelaćerjo we wosadnym žiwjenju — potajkim sobustawy cyrkwiskeho předstejerstwa abo wosadneje rady, serbscy fararjo a družty zajimcy — na zhromadźiznu wutrobnje přeprašeni. My budžemy něšto wo tym slyšeć, kak je so Lutherowa reformacija do Łužicy dostała, a wo druhich prašenjach. Přednošować budžetaj knjez farar dr. Zyguš z Wulkich Zdzarow a naš drohi přećel, knjez senior na wotp. Lanštjåk z Prahi.

Wažne je scěhowace: Štož chce přenocować, njech prošu hnydom pisa na wosadneho fararja (Pfarr. Mildner, 7585 Schleife O.-L.). —

Njedźelu, 11. junija budžeja dopoldnja w 9.30 hodź. swjedźenske kemše, na kotrychž předuje knjez farar Rejsler z Budestec. Zhorjelski cyrkwinski wobwod, kotrehož hosćo my smy, budže zastupować knjez biskop D. Frankel sam; zastupnik Drježdžanskeho krajneho cyrkwiskeho zarjada budže

zaso kaž loni w Bukecach knjez wyši cyrkwinski rada Henckel. —

Zhromadny wobjed budže w tamnišim hosćencu hnydom po kemšach. Wězo chceja tam wědźeć, kelko to budže. Štož z awtobusom swojeje wosady sobu jědže, njetrjeba so wosebje přizjewić. Štož pak na swoju ruku, to rěka ze swojim wozydłom abo kolom pojedže, njech prošu tež hnydom dopisnicu pōsele na horjeka mjenowanu adresu! — Po wobjedže nas zaso zhromadny spěw a wšelaka zabawa na farskej zahrodze zwjeseli.

A w 14 hodź. budže naša hłowna a kōnčna zhromadźizna w Božim domje. Wona ma ludowy misioniski raz. Bratřa a sotry, lajkojo a duchowni k nam porěča. Spěwy budžemy slyšeć a spěwać. Tež popołdnju so zaběramy z Lutherom a z jeho wuznamom za nas ewangelskich Serbow. —

Bóh Knjez žohnuj naše pře-
wzaće! Wutrobnje Was přeprōsy

SERBSKI EWANGELSKI CYRKWINSKI DŽEŇ

Farar Gerat Lazar,
předsyda

Křiczna w Kulowskej wosadźe wokoło léta 1900

Džensa je za nas samozrozumliwe, zo naše maćerje swoje džěci w chorownjach abo w derje wuhotowanych klinikach porodža, hdžež je baba a sotry starosćiwje hladaja.

Tohodla móžemy sej lédma předstajić, kak čežke bě powołanje baby hišće před něhdže 60 lětami, hdž dyrbješe mać doma porodzić. Dokelž njebě ani awta ani koleśa, dyrbješe baba druhdy samo 5 hać do 6 km do přichodneje wsy bēžeć, wšojedne hać bě to wodnjo abo w nocy, hać so wichorješe abo deščowaše. Zamōžniši bur wšak po nju z kuću přijědže, ale to so zřědka stawaše. Džewjeć dnjow zasobu chodžeše baba potom k maćeri, přetož jenož wona smēdžeše w tutym času nowonarodžene džěčo kupać.

Łožo njedźelniče — ze słomu pjeljenje a na nej płachta ze samotkaneho platu — bě wobdate wot zawěška, kiž z wjacorych kruchow sněhběteje tkaniny wobsteješe a wot wjercha skoro hać k špundowanju sahaše. Na hornjej kromje zawěška bě hišće něhdže 30 cm šěroka, z cankami wobšita šlebjerdka tuteje tkaniny, na kotrejž běchu swjećatka přičinjene. Běchu to male zaramikowane swjećatka z hnadowneju městow Filipowa a Krupki. Přitknychu pak tež swjećatka z wosadnika. Na kōždym swjećatku bě pola hōlcow mōdrožidžana, pola hōlcow pak rōžowa sekla přičinjena. Tak wupyšene łožo njedźelniče mjenowachu „njedže“.

Hižo na třecim abo štwórtym dnju po porodze dosta džěčo w cyrkwi sakrament swj. křćency. Baba pře-

prosy k temu powšitkownje třoch kmōtow. Pola hōlca dweju muskeju a jednu žōnsku kmōtru, pola hōlcy nawopak. Druhdy mējachu tež štyrjoch kmōtow, mjenujcy potom, hdž chcychu mlōdžencej a mlōdej knježnje skladnosć dać, zo so lēpje zeznajetaj.

Wjele tykancow za křiczna napječechu. Hižo džen do křicznow donjeschu kōždemu kmōtej dwaj tykancaj do domu.

Na dnju swj. křćency běchu kmōtry w swojej rjanej swjedźenskej drasće, kmōtra pak w dolhim čornym kabaće z cylindrom na hłowje. W hornjej kneflowej džěrce tčeše židžane rubiško, kotrež dyrbješe kmōtra za woběju kmōtow kupić.

Hdž kmōtra před swj. křćenca do domu zastupichu, postrowichu staršeju ze słowami: Daj wamaj Bóh zbožo, zo by k Božej česći horjerostlo a staršimaj k wjesolōsći. Bóh tón Knjez je je prjedy widžal hać my. Potom rozdželiču sotram a bratram křćenca tity z plackami. Po tym, zo běchu kofej pill, wotjědže kuća z kmōtami, křćencom a babu, a wrōćowostać přiwuzni jim přiwōlachu: Daj Bóh zbožo! Mjez tym běchu so před domom wjesne džěci zhromadžili, kotrež dostachu nětko „kulki“. Běchu to z pšēčneje muki a sirupa napječene a z drobnym cōkorom posypane male kulki.

Křćenki list z pjeněžnym darom položi baba před swj. křćenca do zawka džěsća. Tuto tak mjenowane zwjazanje wučinješe 6 hriwnow. Kruće na to džiwachu, zo žadyn kmōtr na wustup njedžeše, doniž

mēješe křćenki list při sebi, dokelž rēkaše, zo by džěčo hewak moćak było. Dale njesmēdžachu list z lēwej ruku ze zaka wzać, hewak hrožeše strach, zo budže tež džěčo raz wšitko z lēwej ruku činić.

Serbja dawachu džěcom stajnje zaso te předmjena, kiž so w jich wokolinje najhūsćišo jewjachu, kaž na přikład pola hōlcow: Michał, Jan, Pētr, Jakub Mikławš, Jurij a Měrčin. Pola hōlcow: Marja, Madlena, Kata, Hana, Hańža, Wōrša abo Bōrbora.

Po křćency bě z wašnjom, zo so kmōtra a baba z křćencom do hosćenca podachu. A dokelž tam skoro jenož wino pijachu, prajachu: Pońdžemy na wino. Tam wostachu husto hać do połnocy, wězo tež baba z džěšcom. Kmōtra potom wšitko zaplāćichu. Za njedźelniču wzachu blešu wina sobu domoj. Doma njescerpnje na nich čakachu. Tež najbliši přiwuzni kmōtow a kmōtrow, kiž běchu tohorunja na křiczna přeprašeni, kaž mandželski abo mandželska, nan a mać.

Jako běchu jich z „witājće wote mšē“ domoj witali, přepodachu kmōtra křćenca maćeri ze słowami: Pohana sće nam dali, jako křescāna wam jeho wrōćimy.

(Přichodnje dale)

Nakład Domowina. — Wuchadza z licencu č. 417 nowinskeho zarjada pola předsydy ministerskeje rady NDR jonkrōć za mēsac. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamōwitwy redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswaćidlski. — Čisć: III-4-9, Nowa Doba, čisćernja Domowiny w Budyšinje.